

Kommunal författningssamling för Smedjebackens kommun

Fastställd av Kf

§ 82

Den 2003-11-20

Kommunfullmäktige	2003-11-20	107
Kommunstyrelsen	2003-10-07	216
Kommunstyrelsens arbetsutskott	2003-09-23	70

Kf § 82

Ks § 186

Au § 61

Dnr 2003.189

410

Miljöpolicy – Miljöanpassad upphandling

Kommunens nuvarande miljöpolicy som antogs av kommunfullmäktige 1996 är utarbetad av inköpsenheten och den följer i stort sett ett dokument som Västernorrlands Kommunförbund ansvarar för, den så kallade Västernorrlands-pärmen.

1998 fattades ett regeringsbeslut som resulterade i att en delegation tillsattes för att utarbeta vägledningar och metoder för en EKologiskt hållbar Upphandling, den så kallade E KU delegationen. Underlaget för deras arbete har varit detsamma som för vår miljöanpassade upphandling, d v s Västernorrlands-pärmen.

Delegationens arbete har resulterat i en internetbaserad databas som kallas E KU-verktyget. Databasen innehåller bland annat förslag till miljökriterier för en mängd produkter och är tillgänglig för såväl upphandlare som leverantörer.

Följden av ovanstående är att kommunens nuvarande underlag för miljöanpassad upphandling inte längre har aktualitet.

Från inköpare Anders Silfverin föreligger förslag till miljöpolicy och rutiner för miljöanpassad upphandling. Bil

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen:

Kommunfullmäktige beslutar

att fastställa föreliggande förslag till miljöpolicy och rutiner för miljöanpassad upphandling.

_____

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige:

Kommunfullmäktige beslutar

att bifalla arbetsutskottets förslag.

_____

Kommunal författningssamling för Smedjebackens kommun

Fastställd av Kf

§ 82

Den 2003-11-20

Kommunfullmäktige

2003-11-20

108

Forts

Kommunfullmäktige beslutar

att bifalla kommunstyrelsens förslag.

_____

Miljöpolicy

Smedjebackens kommun skall genom att miljöanpassa upphandling av varor och tjänster:

- påverka hälsa och miljö på ett positivt sätt
- ge tydliga signaler till marknaden att miljöanpassning är ett kundkrav.
- inspirera till att handla miljövänligt

Miljöanpassad upphandling

Kommunen skall ställa kvalitetskrav ur miljösynpunkt och miljökriterier skall i största möjliga mån finnas vid upphandling av varor och tjänster.

För att kunna formulera och tillgodose rimliga och relevanta miljökriterier som är generellt accepterade och står i överensstämmelse med de regler som gäller för offentlig upphandling skall ställda miljökriterier anpassas till Miljöstyrningsrådets EKU-verktyg.

EKU-verktyget är tillgängligt som en informationskälla för upphandlare och leverantörer som vill informera sig om miljöanpassad offentlig upphandling och miljörelaterad produktinformation.

Miljökriterier skall vara relevanta till upphandlingens art och omfattning samt till kommunens möjlighet att kontrollera efterlevnad. Det är viktigt att anlägga ett helhetsperspektiv på produkters miljöpåverkan genom att bedöma en produkt i dess hela livscykel.

Information om EKU-verktyget.

Historia

EKU-verktyget utvecklades initialt av stat, kommun och landsting med visst deltagande från näringslivet i Delegationen för ekologiskt hållbar upphandling, EKU-delegationen. Arbetet hade sitt ursprung i ett regeringsbeslut i början på januari 1998.

Delegationens uppgift var bl.a. att initiera och utveckla konkreta vägledningar och metoder för hur miljökriterier, kvalitetskrav och andra krav på ekologisk hållbarhet kan ställas vid offentlig upphandling inom olika produktområden. Underlag för EKU-verktyget har utgjorts av miljökravssystem från Kommunförbundet i Väster-norrlands län (Västernorrlandspärmen) och Landstingsförbundets upphandlings-grupp (LfU) kompletterat med material från delegationens arbetsgrupper och material som erhållits från annat håll i Sverige eller internationellt. Delegationen avlämnade sin slutrapport i september 2001.

Ett viktigt resultat av EKU-delegationens arbete var ett gemensamt Internetbaserat verktyg, det s k EKU-verktyget, med syfte att vara en frivillig vägledning som kan användas som ett hjälpmedel av de offentliga organisationerna för att ta miljö-hänsyn vid upphandling av varor, tjänster och entreprenader. Den operativa driften av EKU-verktyget har 2003 överlåtits på AB Svenska Miljöstyrningsrådet - ett bolag som ägs gemensamt av staten och näringslivet. I bolagets arbete ingår att förvalta och vidareutveckla EKU-verktyget i samverkan med näringslivet för att bredda dess tillämpning till ett mer allmänt verktyg för professionell upphandling. Arbetet syftar att tillhandahålla EKU-verktyget på ett marknadsmässigt lättillgängligt sätt för upphandlare och inköpare för att underlätta deras arbete med att ställa miljökrav vid upphandling som är anpassat till deras eventuella önskemål att upphandla alltmer hållbara produkter.

Syftet med vidareutvecklingen av EKU-verktyget är att gradvis underlätta för upphandlaren i kravställandet så att den tid och de resurser man satsar, förutom att ge bra avtal, också ger största möjliga miljönytta. Dessutom skall arbetet i högre grad fokuseras på att också underlätta för leverantörer att ta fram och lämna efterfrågade uppgifter samt, vid behov, kunna verifiera dessa.

Vad är EKU-verktyget?

EKU-verktyget är en Internetbaserad databas med förslag till miljökriterier (miljökravsspecifikationer) vid upphandling av varor och tjänster. Miljökriterierna omfattar produkter som är vanligt förekommande inom offentlig och annan upphandling och är specifikt utformade för varje vara och tjänst. I anslutning till miljökriterierna finns bakgrundsinformation framtagen och presenterad i ett s k kriteriedokument, som omfattar en definition och en beskrivning av vad varan eller tjänsten omfattar, produktens miljöpåverkan beskrivs övergripande med länkar till mer anknyttande information, liksom exempel på viktiga lagkrav.

Vilka typer av miljökriterier finns i EKU-verktyget?

De miljökriterier som finns i EKU-verktyget är uppdelade i obligatoriska krav (sk skall-krav), utvärderingskriterier (sk bör-krav) och i vissa fall förekommer även utförandevillkor, dvs villkor som är kopplade till hur kontraktet ska fullgöras. Kvalificeringskrav förekommer enbart i vissa fall och är sådana krav har ett klart samband med prövning av leverantörernas lämplighet med hänsyn till deras tekniska förmåga och kapacitet att leverera den efterfrågade varan eller utföra den efterfrågade tjänsten. Det finns också med en informationsdel där anbudsgivaren ombeds lämna information om det egna interna miljöarbetet. Uppgifterna i denna informationsdel kan även utgöra underlag vid leverantörskvalificeringen. En informationsdel angående miljövarudeklarationer (EPD) eller miljödeklarationer ingår också som en del i miljökriterierna, vilka delvis kan användas som bevismedel.

Behöver miljökriterierna anpassas?

Varje upphandling är unik. EKU-verktyget syftar till att tjäna som vägledning och stöd och behöver således inte i varje läge användas som en färdig förlaga att direkt användas vid upphandlingen. Miljökriterierna bör alltid anpassas efter upphandlingens art och omfattning.

Kan man lita på kriterierna i EKU-verktyget?

Alla de miljökriterier som ingår i EKU-verktyget skall genomgå en granskning ur juridisk och praktisk synvinkel för att bedöma relevans, proportionalitet och om det finns juridiskt hinder eller juridisk osäkerhet. Detta kommer att ske i den nya organisationen med Miljöstyrningsrådet som huvudman. De kriterier som utarbetades i ett tidigare skede kommer successivt också att genomgå denna granskning. I vilken omfattning de olika kriterierna genomgått en sådan granskning framgår på olika ställen i EKU-verktyget.

Hur utvecklas och uppdateras EKU-verktyget?

Miljöstyrningsrådet gör för närvarande en översyn av den organisation som ska ansvara för uppdatering och utveckling av miljökriterierna. När den nya organisationen är färdig och bemannats kommer ett brett förankrings- och utvecklingsarbete att påbörjas innan nya miljökriterier färdigställs och läggs ut i EKU-verktyget. Den nya organisationen beräknas vara i funktion fr o m hösten 2003.

Varför ett upphandlingsverktyg?

Efterfrågan på faktabaserad produktrelaterad miljöinformation och om produkters totala miljöpåverkan har ökat på senare tid. I många fall har det visat sig att såväl val av råvaror som användning, transporter och kvittblivning av produkter kan medföra större miljöbelastning än vad själva produkttillverkningen medför. Detta gör det viktigt att anlägga ett helhetsperspektiv på produkters miljöpåverkan genom att betrakta en produkt i dess hela livscykel.

För närvarande används många olika system vid upphandling runt om i landet. Detta medför svårigheter för såväl inköpare som leverantörer att ställa och tillgodose rimliga och relevanta miljökriterier som är generellt accepterade och står överensstämmande med de särskilda regler som gäller för offentlig upphandling och gällande rättsläge.